

הערות לפרק: ימי תל-חי

1. יתכן שבאותו זמן נותרו במטולה רק המשפחות. ב"תחשיבה" צריך העץ, היו רק גברים שישנו כולם על מעין איצטבה גדולה ולא היה סידור מתאים לנשים וילדים.
2. בסופה של התקופה נותרו כפרי הנוצרים הרוסים ושדודים וכל התושבים עזבו, להוציא את משפחת פרנציו מהכפר קליעה, אותה הזכרתי בפרק קודם.
3. התעלות ששימשו להשקיית שדות התיירס.
4. הרצפלד ובנימין מונטר חזרו מנבטיה למחרת היום.
5. העזיבה הראשונה - 4.1.1920. השנייה - בערך 3.3.1920.
6. דגניה ב' בהחילתה היתה קבוצה שפרשה מדגניה א'.
7. היחיד בדגניה ב' שידע לורוע "ביד", היה קריגסר, אחרי כן חבר נהלל. והוא נעדר אותו זמן מהמקום.
8. שושני, חבר גניגר לאחר מכן, היה תמיד מספר איך הנער עמנואל פרץ בבכי כאשר מתה הפירדה.
9. על שניאורסון, ראה להלן.
10. היה זה בערך ב-10 בפברואר.
11. ה"שוד" אז הונבטא בהפשטת הבגדים ולקיחת הנשק. לא היה לאנשים רכוש אחר.
12. לא עלה על דנתנו שנעזוב את המקום. לו חשבנו על כך, בלי ספק היינו מובילים חלק מהרכוש לכפויים הערביים בסביבה. היו שומרים עבורנו ברצון ספרים, רהיטים, כלי עבודה. כל אלה לא עניינו אותם. מי מאיתנו שהספיק לקחת מהבית שמיכה, בגד, לקח. השאר - ניטד'.
13. בכלל, הייתי מסוגל יותר מאחרים למשימות כאלה. הכרתי את השבילים הדרכים, ידעתי ערבית וידעתי לנהוג בבעלי חיים.
14. ואוסיף שנוסרי החוקרים של התקופה אפשר להבין שיעקב פעל ביום הקרב באופן יוצא מן הכלל, תרתי משמע.
15. איני מקבל את הגדרת נקדימון רוגל בספרו "חזית ללא עורף", כביכול לא היה עורף לחזית זו. היתנה תנועת אנשים בלתי פוסקת לגליל. המוסדות בעורף לא נחו ולא שקטו. חסר ארגון. חסרו מסגרות מחייבות, התקשורת היתה בימים ההם איטית ביותר, אלה היו הסיבוב לשלון. היה עורף, עורף עוזר ופעיל.
16. בנו של חסיין אל יוסוף, שנהרג זמן מה קודם לכן ע"י ערבים.
17. אחרי החזרה בסוף הקיץ התגלע סכסוך רציני על אדמות בין שתי הקבוצות. הסכסוך נמשך שנים מספר, היה מקרה ואלכסנדר זייד שעזב את כפר גלעדי ועבר לתל-חי, שכב עם ילדיו על וזתלמים למנוע חריש שטח על ידי אנשי כפר גלעדי. לבסוף פסקו אנשי